

VN/28747/2020

16.4.2021

Lapsibudjetointia koskevan työryhmän kokous

Aika ja paikka: 15.4.2021 klo 8.00-10.00, etäkokous (Skype)

Kutsuttuna paikalla/estynyt:

Sami Yläoutinen, budjettipäällikkö	puheenjohtaja
Taina Kulmala, neuvotteleva virkamies	varapuheenjohtaja
Outi Luoma-aho, budjettineuvos	
Jussi Lammassaari, erityisasiantuntija	
Elina Palola, sosiaalineuvos	
Mikko Staff, talousjohtaja	
Katja Bergbacka, neuvotteleva virkamies	
Pasi Rentola, talousjohtaja	
Fransiska Pukander, finanssineuvos	
Piia Pekola, erityisasiantuntija	sihteeri
Sanna Koulu, lapsistrategian erityisasiantuntija	sihteeri
Laura Saarinen, lapsistrategian projektisihteeri	sihteeri

1. Kokouksen avaaminen ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 8:02. Todettiin, että jatketaan edellisen kokouksen (7.4.2021) asialistan käsittelyä kohtien 3-6 osalta.

2. Kuntaliiton ja järjestöjen 25.3.2021 kuulemistilaisuuksien läpikäynti

-

3. Lapsibudjetoinnin (budjettianalyysin) pilotointi

Fransiska Pukander VM:n vero-osastolta (VO) esitteli alustavaa verotusta koskevaa tekstiä, jota on sovitusti täydennetty 7.4.2021 kokouksen jälkeen mm. vuosivertailujen koskevan kuvauksen ja lainsäädäntöuudistusta kuvaavan esimerkin osalta.

Todettiin, että työryhmän jäsenet voivat lähettää Fransiskalle sähköpostitse kommentteja verotusta koskevasta tekstistä 15.4.2021 kokouksen jälkeen. Todettiin, että Fransiska jatkaa verotusta koskevan tekstin työstämistä edelleen ja pohtii edelleen mm. verotukien kuvaamista. Todettiin työryhmän aikaisempi linjaus, että verotusta koskeva osuus on tekstimuotinen tarkastelu.

Työryhmän jäsenistä ja sihteeristä (Pekola) koostuva pienryhmä esitteli menotarkasteluun liittyvän ilmiön ilmiötä koskevan jatkovalmistelun.

Asiasta käytiin keskustelua ja valmistelun todettiin menneen hyvään suuntaan. Todettiin, että pienryhmän tulee vielä täsmentää tekstejä erityisesti syrjäytymisen ehkäisyyn tähtäävien vakiintuneiden toimien ja olemassa olevien rakenteiden osalta. Todettiin, että jatkotyöstössä täydennetään myös menoja koskevat taulukot.

Sovittiin, että työryhmän sihteeri laittaa työryhmälle tiedon pienryhmän työn valmistumisesta sähköpostitse, minkä jälkeen teksti on lueteltavissa työryhmän Kampuksen työtilasta.

Käytiin keskustelua lasten ja nuorten syrjäytymistä koskevan, ns. ilmiön ilmiön –osuuden sisällyttämisestä pilottiin ja sen mahdollisesti jatkokehitystarpeista. Sovittiin, että pienryhmän työssä tähdätään siihen, että osuus sisällytetään pilottiin.

4. Lapsibudjetoinnin/budjettianalyysin vakiinnuttaminen – mitä jatkokehitystarpeita/-mahdollisuuksia/-haasteita tunnistetaan?

Jatkettiin 7.4.2021 aloitettua keskustelua lapsibudjetoinnin vakiinnuttamisesta. Sovittiin, että lapsibudjetoinnin talousarviovalmistelua ja sen vakiinnuttamista koskevaa talousarvio-osuuden valmistelua jatketaan työryhmätyön päättymisen jälkeen virkatyönä ministeriön normaalien toimialaansa kuuluvien tehtävien puitteissa.

Todettiin, että v. 2023 talousarviovalmistelun yhteydessä tullaan tarkastelemaan v. 2022 talousarviossa toteutettua lapsibudjetoinnin pilottia ja siitä saatuja kokemuksia ja tarvittaessa tarkastelua jatkokehitetään työryhmässä todetut rajaukset ja keskustelut huomioiden.

Sovittiin, että seuraavaan kokoukseen valtiovarainministeriön (VM) budjettiosastolla (BO) laaditaan kuvaus siitä, miten ilmiöbudjetointia koskevat valmistelut normaalitilanteessa (ja siten myös lapsibudjetoinnin osalta) jakautuisivat eri ministeriöiden vastuulle ja tehtäväksi.

Työryhmä kävi keskustelua siitä, missä lapsibudjetointiin liittyviä muita kuin budjetin valmisteluun liittyviä (esimerkiksi vaikutusten arviointien laatimiseen ja hallinnointiin liittyviä) tehtäviä tulisi jatkossa hoitaa. Työryhmä totesi, että lapsibudjetoinnin kiinteän lapsistrategiaan liittyvän kytkennän vuoksi olisi luontevaa, että edellä mainituin osin lapsibudjetointi tulisi tehtävänä sijoittaa siihen yksikköön/ministeriöön, jolle lapsistrategia tullaan tehtäväksi antamaan ja tehtävän toteuttamistahoa koskevissa päätöksissä olisi huomioitava tehtävän poikkihallinnollisuus. Todettiin, että todennäköisesti asiasta ei voida työryhmän raportissa todeta tarkemmin, koska lapsistrategiaa koskevat ratkaisut ovat vielä kesken.

5. Lapsibudjetoinnin seuranta ja vaikutusarviot

a. Toteumatietojen analysointi ja esittäminen – keskustelua työryhmän ehdotuksista ja jatkokehitystarpeista

Jussi Lammassaari esitteli VM:n kunta- ja aluehallinto-osaston alustavia pohdintoja toteumatietojen seurannasta ja arvioinnista. Asiasta käytiin keskustelua ja todettiin, että todennäköisesti asia edellyttäisi noin 6 kuukauden (todennäköisesti) hankkeistettua työstämistä ja jonkin verran lisäresursseja. Todettiin, että tässä erillisessä työssä tulisi määritellä ja kuvata mm. seurattavat asiat ja niiden tarkkuustaso, selvittää käytettävissä

olevaan aineistoon liittyviä kysymyksiä sekä arvioida ja valmistella seurantatietojen esittämistapaa ja –alustaa. Todettiin, että tehtävä tulee edellyttämään useiden eri toimijoiden (mm. VM, sosiaali- ja terveysministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön, opetushallitus, Terveystieteiden tutkimuskeskus, Valtion tutkimuskeskus, valtiokonttori) välistä yhteistyötä.

Todettiin, että työryhmä pitää toteumatietojen säännöllistä seurantaa ja arviointia tärkeänä, sillä kyky seurata ja arvioida mm. palveluista järjestämisvastuullisten toimijoiden toimintaa on järkevää ja asianmukaista lapsibudjetoinnin perustelukohta. Todettiin, että työryhmä tulee todennäköisesti raportissaan suosittelemaan toteumatietojen seurannan ja arvioinnin toteuttamista ja siihen tähtäävän mahdollisen hanketyön käynnistämistä.

Sovittiin, että valtion taloushallinnon asiantuntija Juha Halonen VM/BO:lta kutsutaan seuraavaan kokoukseen paikalle keskustelemaan toimintatietojen seurannasta ja arvioinnista valtion näkökulmasta.

b. Ex ante, ex post arvioinnit – keskustelua työryhmän ehdotuksista ja jatkokehitystarpeista

Asiasta käytiin keskustelua. Todettiin, että vaikutusten arvioinnin kokonaisuus rakentuu ennakkollisen arvioinnin (ex ante) ja jälkikäteisen (ex post) arvioinnin kokonaisuuksista.

Lapsibudjetoinnin osalta todettiin, että valtion budjetin ennakkollista vaikutusten arviointia ei pidetä tarkoituksenmukaisena. Sen sijaan, ennakkollista vaikutusten arviointia tehdään valtion kontekstissa erityisesti hallitusten esitysten (HE) vaikutusten arvioinneissa ja uudistuksen koskiessa suoraan tai välillisestä lapsia ja/tai lapsiperheitä, niin asiaa tulee näissä esityksessä arvioida HE:n vaikutusten arvioinnin laatimissuhteiden mukaisesti.

Jälkikäteisen vaikutusarvioinnin osalta todettiin, että toteumatietojen vuosittaisen seurannan lisäksi työryhmä kannattaa jälkikäteisen arvioinnin toteuttamista myös hallituskausittain. Todettiin, että luontevin toteuttaja tälle olisi Terveystieteiden tutkimuskeskus, jossa asiaan olisi riittävää osaamista. Todettiin, että tämän vaikutusten arvioinnin tilaajana tulisi toimia se yksikkö, jolle lapsistrategia ja myös lapsibudjetointi vaikutusten arviointien osalta tullaan vastuuttamaan. Todettiin, että hallituskausittaisessa lapsivaikutusten arvioinnissa olisi hyvä toteuttaa myös HE:n lapsivaikutusten arviointien koonti ja arviointi.

Työryhmä keskusteli myös hallituksen vuosikertomuksen mahdollisesta hyödyntämisestä lapsibudjetoinnin jälkiarvioinnissa. Lisäksi keskusteltiin mahdollisuudesta kytkeä lapsibudjetoinnin seuranta ja arviointi lapsistrategian seurantaan, joskin tiedostaen, että lapsistrategiaan koskevan toimintasuunnitelman työstäminen on kesken, eikä asiasta ole tehty linjauksia. Todettiin, että molempiin edelliseen kysymykseen palataan työryhmän seuraavissa kokouksissa.

6. Työryhmän raportti – aikataulu ja työnjako

Todettiin, että raportin valmisteluajataulu on tiukka, sillä raportti tulisi asettamispäätöksen mukaisesti luovuttaa 31.5.2021 ja valmistelussa on huomioitava mm. julkaisutekniset työvaiheet ml. saavutettavuus.

Todettiin, että raporttia tullaan käsittelemään etenkin työryhmän toukokuun kokouksissa ja, että työstettävä raporttipohja löytyy Kampuksesta.

Todettiin sihteerien alustava työnjako kirjoitusprosessin osalta ja todettiin, että työryhmän jäsenten olisi hyvä käydä lukemassa, muokkaamassa ja/tai kommentoimassa raporttiluonnosta kirjoitustyön edetessä.

Todettiin, että julkaisu tulee VM:n julkaisusarjaan ja raportin käännösasiaan palataan.

Todettiin, että raportin luovuttamistahoa vielä selvitetään, koska sitä ei ole asettamispäätöksessä todettu.

Todettiin, että raportin julkaisuun ja viestinnän suunnitteluun tulee palata työn edetessä.

7. Muut asiat

-

8. Kokouksen päättäminen ja seuraavan kokouksen (28.4.2021 klo 9-11) asiat (alustavasti)

Todettiin seuraava valmiiksi aikataulutettu kokous (28.4), jolloin on keskusteltava mm. kuntien ja hyvinvointien lapsibudjetoinnin kysymyksistä.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 9.42.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Työryhmän sihteeri Piia Pekola